

BELASTING- HERVORMINGEN IN DE BUURLANDEN

DE DRIE V'S: VENI, VIDI, VICI OF: VERBREDING, VERSCHUIVING, VERGROENING?

KAAT MEYNS

Verschillende Europese lidstaten werken aan min of meer verregaande belastinghervormingen.

Dit is onder meer het geval in drie van onze buurlanden die vaak als referentie gelden, bijvoorbeeld in het kader van het concurrentievermogen en de loonvorming.

Zo gaat in Nederland het "belastingstelsel voor de 21e eeuw" in vanaf 2001. Duitsland is al een eind opgeschoten met de invoering van zijn hervorming. Ook in Frankrijk komt het debat op gang.

In België zelf voorziet het federaal regeerakkoord een fiscale hervorming; de omtreklijnen daarvan worden in het najaar concreter uitgetekend.

NEDERLAND

Nederland heeft zijn belastinghervorming reeds volledig uitgewerkt. En het zou de eerste keer niet zijn dat voor Verhofstadts plannen de zon niet opkomt in het Oosten, maar in het Noorden, in Polderland.

Het Nederlandse "belastingstelsel voor de 21e eeuw" wordt ook wel eens de kroon op het werk van Paars II genoemd.

Eind 1997, nog onder Paars I, publiceerde het onafscheidelijke duo: de liberale minister van Financiën, Zalm, en zijn socialistische staatssecretaris, Vermeend, de brochure *Belastingen in de 21e eeuw: een verkenning*.

Uitgangspunten van het nieuwe belastingstelsel: het moet gunstig zijn voor de werkgelegenheid, bijdragen aan een beter milieu en zorgen voor stabiele belastingopbrengsten.

In het najaar van 1999 keurde het parlement hun "belastingherziening 2001" goed zodat de hervorming kan ingaan vanaf 2001.

Kaat Meyns studeerde rechten aan de KULeuven en behaalde een bijzondere licentie sociaal recht aan de ULB. Zij is werkzaam op de ACV-studiedienst waar ze vooral volgende domeinen volgt: gezinsbeleid, fiscaliteit, grensoverschrijdende tewerkstelling, sociale zekerheid.

Ondertussen lijkt het voor Vermeend wel of de 21e eeuw een 'schrikkeleeuw' wordt, want bij de goedkeuring van zijn belastingplan 2001 was hij alweer aan het rekenen voor een nieuwe herziening, waarvan de eerste contouren onder de benaming *Jaws II* in zijn computer zitten.

Een van de discussiepunten hierbij wordt de 'vlaktaks' of *flat tax*-belasting: een uniform belastingtarief voor alle Nederlanders, met afschaffing van alle aftrekposten en een hoge belastingvrije som voor de laagste inkomens.

Van synthese naar analyse: de drie boxen

Momenteel voegt Nederland voor natuurlijke personen de som van alle inkomsten (loon, uitkering, huur, intresten en dividenden...) samen en belast die progressief.

Het nieuwe stelsel voorziet de opdeling van dit belastbaar inkomen in drie belastbare inkomens. Die zijn ondergebracht in evenzoveel boxen met elk een eigen tarief. Deze boxen zijn geen communicerende vaten, maar integendeel gescheiden en gesloten compartimenten. Zo kan het negatief inkomen van de ene box in principe niet verrekend worden met een positief inkomen van een andere.

In box 1, waar vrijwel iedereen mee te maken krijgt, zit het inkomen uit werk en de eigen woning. Het tarief is progressief en varieert tussen 32,9% en 52%.

Box 2 herbergt inkomsten uit aanmerkelijk belang. Hiervan is sprake als je 5% of meer van de aandelen van een onderneming bezit. Deze box viseert dus de voordelen die 'groot'aandeelhouders realiseren, bijvoorbeeld een meerwaarde bij verkoop. Hier geldt een vlak tarief van 25%.

Box 3 belast het inkomen uit sparen en beleggen. Hierbij gaat men uit van een fictief forfaitair rendement van 4% op jaarbasis, waarop 30% belasting geheven wordt, wat dus neerkomt op een vermogensbelasting van 1,2%. Deze 'vermogensrendementsheffing' slaat o.m. op onroerende zaken, aandelen, spaartegoeden en niet-vrijgestelde kapitaalverzekeringen. De eigen woning valt er niet onder.

Voornoemde heffing komt in de plaats van de bestaande vermogensbelasting én de inkomstenbelasting op rente en dividend.

Bij de voorstelling in het najaar van 1999 draaide het Paarse belastingplan voor de meeste Nederlanders al uit op pakjesavond.

Nederlandse boxen en Belgische bevrijdende roerende voorheffing

Hoewel het beestje in België een andere naam heeft (geen boxen), kent ons land haast twee decennia reeds een gelijkaardig systeem: de bevrijdende roerende voorheffing.

Tot de vroege jaren '80 werden in België de roerende inkomsten samengevoegd met de andere (geglobaliseerd dus) en vervolgens onderworpen aan het progressief tarief van de personenbelasting.

In 1983 besliste de toenmalige rooms-blauwe regering dat vanaf dan de roerende voorheffing volstond als *eindh*heffing. Weg globalisering. Voortaan werd een roerend inkomen dus tegen een apart en veel lager tarief belast dan de andere inkomens, met

name die uit arbeid, de hoofdmoot van de belastbare inkomens in de personenbelasting.

Het hoogste marginaal tarief in de personenbelasting haalde toen nog 'cols' van boven de 60%, terwijl roerende inkomsten voortaan konden genieten van een veel milder fiscaal regime.

Met de vermogensrendementsheffing krijgt het draagkrachtbeginsel dus een flinke knauw en komt er een eind aan de gelijke behandeling van arbeids- en kapitaalinkomen.

Vermogensrendementsheffing: groene en andere tegenwind

Het is op dit onderdeel van het plan dat zich de felste kritiek richt.

Volgens de regering loopt de overheid in het huidig systeem van belasting op vermogens(inkomsten) heel wat ontvangsten mis, o.m. wegens de kapitaalvlucht en de wildgroei aan constructies die kapitaalinkomsten omzetten in onbelaste vermogenswinsten. Met de vermogensrendementsheffing denkt het kabinet het gat van de onbelaste koerswinsten te dichten.

Groen-links kapittelde dit onderdeel van de geplande belastinghervorming als "doorgesloten pragmatisme" en formuleerde prompt een tegenvoorstel van vermogenswinstbelasting, naast het behoud van de bestaande vermogensbelasting.

Groen-links rekende met zijn eigen voorstel op een extra opbrengst van 9,5 miljard gulden, terwijl dit bij de vermogensrendementsheffing slechts 450 miljoen gulden is, een, volgens de Groenen, bijzonder bescheiden bedrag, gelet op de 'stormachtige' toename van vermogensbezit bij de Nederlandse huishoudens.

Bovendien zorgt het forfaitair karakter van de vermogensrendementsheffing ervoor dat relatief veel minder in het rendement van beleggingen met hoge opbrengst gesneden wordt; dit komt vooral de rijken ten goede. Zij hebben namelijk meer risicodragende fondsen met hogere verwachte baten in hun portefeuille dan de minder goeuden.

Ook andere milieus hadden bedenkingen, o.m. bij de waterdichtheid van de beschotten tussen de drie boxen en de beperkte ambities van Paars II inzake de behandeling van vermogensinkomsten. Zo wees o.m. een onderzoek van de onafhankelijke Vereniging van Belastingwetenschappers op de technische haalbaarheid van een vermogenswinstbelasting, die Paars II volgens haar te snel van tafel veegde.

Veel West-Europese landen en ook de Verenigde Staten kennen een dergelijke belasting. Nederland loopt hier dus onnodig uit de pas.

Tariefaanpassingen en heffingskortingen

Voor de inkomsten uit box 1 die onder het progressief tarief vallen, zullen de tarieven lager zijn dan nu.

Het toptarief daalt van 60% naar 52%, het middentarief van 50% naar 42% en de onderste schijf (thans 36%) wordt in twee geknipt met resp. een tarief van 32,9% (belastingen inclusief premie volksverzekering) en een van 36,85%.

In Nederland wordt de loonwig niet zozeer verklaard door de hoge fiscale druk, maar door de premies voor de sociale zekerheid. Beide soorten heffingen (fiscale en so-

ciale) gebeuren geïntegreerd door de belastingdienst, wat een vergelijking met de Belgische belastingtarieven er niet makkelijker op maakt.

Ook een ander heikel punt in het Nederlands fiscaal regime wordt weggewerkt: de belastingvrije som die tot nog toe toegekend wordt aan marginaal tarief - waardoor hogere inkomens er meer van profiteren dan lagere - wordt vervangen door een heffingskorting, d.i. een korting op de te betalen belasting.

Dit nieuwe systeem is vergelijkbaar met de Belgische regeling van belastingvrije som aan de voet (en niet aan de top) van het inkomen. Nederland voorziet trouwens een rechtstreekse uitbetaling van deze korting aan de partner zonder inkomen.

De algemene heffingskorting van zo'n 60.000 BEF per belastingplichtige kan verhoogd worden met een of meer aanvullende kortingen. Zo is er een arbeidskorting voor werkenden (maximaal zo'n 28.000 BEF) om betaald werken aantrekkelijker te maken door de loonwig te verkleinen.

Er is ook een korting voor alleenstaande ouders, die nog verhoogd wordt als betrokkene buiten het huishouden betaalde arbeid verricht.

Wie 65 jaar of ouder is, komt in aanmerking voor de ouderenkorting, die nog aangevuld wordt voor oudjes met een alleenstaandenpensioen eerste pijler.

Verbreding grondslag

Volgens de 'verkenningnota' van eind 1997 zouden zonder aftrekposten, vrijstellingen en belastingvrije sommen, in 1998 belastingen en premies betaald worden over een bedrag van 480 miljard gulden. In werkelijkheid werden slechts belastingen en premies geheven over een bedrag van 320 miljard gulden, een verschil dus van 160 miljard gulden.

Meer dan de helft van het budget van de aftrekken en vrijstellingen gaat naar de hypotheekrente en de pensioenpremies.

In het nieuwe belastingplan wordt duidelijk dat men een deel van dit geld beter kan gebruiken om de tarieven te verlagen.

Werkelijk gemaakte beroepskosten kun je straks niet meer aftrekken, wel een vast bedrag van 4% van het loon met een minimum van zo'n 5.600 BEF en een maximum van 23.000 BEF.

Daarnaast is er de arbeidskorting voor werkenden die maximaal zo'n 28.000 BEF bedraagt.

Voor het woon-werkverkeer krijg je voortaan enkel nog een aftrek als je gebruik maakt van het openbaar vervoer. De werkgever kan de werkelijke kosten hiervoor onbelast blijven vergoeden.

Om het gebruik van het openbaar vervoer te stimuleren, is er dus geen aftrek meer mogelijk als men zich verplaatst met de eigen auto.

Voor bedrijfswagens zal men ook meer rekening houden met het feitelijk privé-gebruik ervan.

Toch blijven de van oudsher belangrijkste grondslagversmallers grotendeels bestaan. Zo wordt niet geraakt aan de fiscale behandeling van de eigen woning, maar ze geldt voortaan nog enkel voor het hoofdverblijf. Tweede woningen en onroerend goed horen nu thuis in box drie.

Groen-links en enkele van de 'linkste' PVDA'ers wilden verder gaan en de aftrek plafonneren, zoals o.m. in België. Maar deze aardappel bleek voor Paars II te heet, en zo blééf uiteindelijk een vrij royaal regime, zeker voor de gegoede Nederlanders. Zo zou momenteel 45% van het belastingvoordeel terechtkomen bij de 7% personen met de hoogste inkomens.

Een andere aftrekpost waar nu veel geld aan opgaat, is de pensioenopbouw. Voortaan moeten alle regelingen om het pensioen aan te vullen samengebracht worden in een 'oudedagsparaplu': die is begrensd op 70% van het eindloon uitgaande van 35 gewerkte jaren. In het nieuwe plan kan men de premie hiervoor alleen nog aftrekken als de belastingplichtige een pensioen'tekort' heeft. De huidige basisaftrek - een aftrek voor iedereen - komt te vervallen.

Uitgaven voor kinderopvang en buitengewone uitgaven i.v.m. ziekte, overlijden en giften blijven gedeeltelijk aftrekbaar.

Smeerolie

Bij de voorstelling in het najaar van 1999 draaide het Paarse belastingplan voor de meeste Nederlanders al uit op pakjesavond.

Bij de parlementaire behandeling nadien kwamen nog extraatjes voor de groepen die dreigden achter te blijven: de middeninkomens, ouderen en mensen met kleine baantjes.

Het principe van 'de vervuiler betaalt' wordt vertaald via wortel en stok.

De slotsom is dus voor iedereen positief.

Om de verbreding, verschuiving en vergroening van het nieuwe belastingstelsel verteerbaar te maken, gooit Paars II netto ettelijke miljarden in de weegschaal voor o.m. de tariefverminderingen.

De belangrijkste doelstelling van het terugdringen van de belasting op arbeid en het bevorderen van de werkgelegenheid wordt dus gefinancierd door enerzijds een lastenverlaging en anderzijds een verhoging van indirecte belastingen, zoals BTW en milieuheffingen.

Verschuiving van directe naar indirecte belastingen

Van oudsher brachten in Nederland de directe belastingen meer geld in het laatje dan de indirecte. Door het beleid in de jaren '90 om arbeid goedkoper te maken en milieuvervuiling zwaarder te belasten, is er al een duidelijke verschuiving opgetreden van directe naar indirecte belastingen. Sinds 1996 brengen laatstgenoemde meer op dan eerstgenoemde.

De verdere verschuiving van de belastingen komt in het nieuwe belastingplan grotendeels op rekening van de BTW-verhoging (van 17,5% naar 19%).

Volgens Paars waarborgt deze verschuiving van arbeid naar consumptie ook een stabielere belastingopbrengst omdat verbruik niet zonder meer naar het buitenland kan verlegd worden.

Vergroening

De voorbije jaren had Nederland al een reeks nieuwe milieubelastingen ingevoerd, o.m. een regulerende energiebelasting vanaf 1996.

De Nederlandse overheid wil, in het kader van haar belastingplan, voornoemde belasting verdubbelen.

Het groene onderdeel werd niet uitgeschreven in het 'belastingplan 2001', maar wordt o.m. geconcretiseerd via het voorstel 'groene prikkels'.

Volgens het regeerakkoord zal de forse verhoging van de energiebelastingen namelijk grotendeels terugvloeien naar de gezinnen en het bedrijfsleven via 'groene prikkels', m.n. minder belasting op energiebesparende en milieuvriendelijke investeringen.

Het principe van 'de vervuiler betaalt' wordt vertaald via stok en wortel.

Voorziede wortels zijn o.m. specifieke investeringsaftrekken voor milieu en energie alsook premies voor burgers die energiezuinige apparaten kopen en aan hun woning energiebesparende voorzieningen aanbrengen. Er komt ook een belastingvrijstelling voor groene beleggingen.

De stok vind je o.a. in het zwaarder belasten van dieselwagens, van bestrijdingsmiddelen en meststoffen, van het storten van brandbaar afval. Er komt ook een algemene waterbelasting, een oppervlaktedelfstoffen- en een afvalstoffenbelasting.

Onze noorderburen discussiëren ook volop over experimenten met rekeningrijden.

DUITSLAND

In Duitsland werd de ruwbouw van de belastinghervorming nog op de sporen gezet door rooie Oskar Lafontaine, toenmalig minister van Financiën in de regering-Schröder, en de schrik van het Duitse bedrijfsleven en de ECB.

Zijn *realo*-opvolger, Eichel, zette de plannen verder en deed er *en cours de route* geregeld nog een schep bovenop voor de burgers, maar vooral voor het bedrijfsleven.

Duitse ondernemingen dreigden ermee de wijk te nemen naar het buitenland.

De Duitse hervorming ligt in de lijn van de trend van de laatste decennia met een verlaging van de tarieven, een uitbreiding van de belastbare basis en een vereenvoudiging.

De totale heffingsdruk in procent van het bruto binnenlands product (BBP) is in Duitsland, vergeleken met het Europees gemiddelde, veeleer bescheiden en steunt relatief sterk op socialezekerheidsbijdragen, terwijl de indirecte belastingen, de vennootschapsbelasting, de vermogensbelasting en ook wel de personenbelasting in Europees opzicht aan de vrij lage kant liggen.

Meer voor Heinz Modaal

De voornaamste ingreep is de lastenverlichting voor gezinnen via de personenbelasting.

Het toptarief vermindert van het vroegere 53% naar 51% in 2000 en 48,5% in 2002. Het laagste tarief daalde reeds van 25,9% naar 23,9% in 2000 en gaat verder naar beneden tot 22,9% in 2001 en 19,9% in 2002.

Eind 1999 besliste de Duitse regering er nog een schep bovenop te doen: het toptarief zal verder teruggeschroefd worden tot 45% en het basistarief tot 15%.

Daarnaast wordt de belastingvrije som stapsgewijs opgetrokken: tot zo'n 290.000 BEF in 2002.

Ondertussen werd ook de kinderbijslag verhoogd.

Om zich deels te voegen naar een uitspraak, begin 1999, van het Duitse grondwettelijk hof over discriminatie van gehuwde ouders met kinderen, gaan de vrijgestelde bedragen voor kinderen ten laste vanaf dit jaar per kind naar omhoog. Voor ouders die niet belastingplichtig zijn en dus van die maatregel niet kunnen genieten, vermeerderd de kinderbijslag.

Samengevat betekenen deze ingrepen voor een modaal gezin met twee kinderen een belastingverlaging van bijna 21.000 BEF, die in 2002 oploopt tot een bedrag van 55.000 BEF.

Door de extra's beslist eind 1999, zou een gemiddeld gezin vanaf 2005 zo'n 80.000 BEF netto méér overhouden.

De Duitse regering hoopt dat deze koopkrachttoename van de gezinnen de binnenlandse vraag aantrekt en zo de economie en werkgelegenheid aanzwengelt.

Financiering belastingverlaging

Deze lastenverlaging voor de particulieren moet omwille van de beperkte budgettaire ruimte grotendeels bekostigd worden door tal van fiscale aftrekposten en voordelen te schrappen.

Die voorziene verruiming van de belastbare basis komt voor het leeuwendeel op de rug van de ondernemingen, maar ook aan de burgers wordt een zekere bijdrage gevraagd, met name via de halvering van de belastingvrije spaaropbrengsten tot zo'n 62.000 BEF en de minder gunstige aftrekvoorwaarden voor de financiering van de eigen woning.

'Belastinggerechtigheid' stond voorop: modale gezinnen moeten meer middelen krijgen; vooral de grote bedrijven draaien daarvoor op door het schrappen van allerlei fiscale faciliteiten.

Vennootschapsbelasting

Hoewel het tarief van de vennootschapsbelasting al wat naar beneden gaat (van 45% naar 40%), stijgt, wegens het snoeiwerk, de effectieve belastingdruk op ondernemingen.

Een commissie van fiscale experts raadde de regering aan om het basistarief van de vennootschapsbelasting in twee stappen te verlagen tot 25% in 2002, maar de lokale belasting op bedrijven te behouden zodat het nieuwe totale tarief zou uitkomen op zo'n 37,5%. De eerste fase van de hervorming wordt voorzien tegen 2001.

Eind 1999 besloot de regering bovendien de vennootschapsbelasting al in 2001 van 40% terug te brengen tot 25%.

Zoals hoger reeds aangehaald, is het kleine aandeel van de opbrengst van de vennootschapsbelasting opvallend, zowel in internationaal opzicht als in de totale fiscale ontvangsten. Vandaar lijkt het opdrijven van de effectieve druk voor het bedrijfsleven meer dan verdedigbaar.

Toch dreigden Duitse ondernemingen ermee de wijk te nemen naar het buitenland. Bondskanselier Schröder deed intussen de toezegging dat de vennootschapsbelasting vervoegd verlaagd wordt. Zo is het tarief op niet-uitgekeerde winsten al terugschroefd en verdwijnen bepaalde gunstregimes pas na een overgangperiode tegen 2002.

On top of the cream besloot de regering eind 1999, bij wijze van complete verrassing, vanaf 2001 tot afschaffing van de kapitaalwinstbelasting die bedrijven moeten betalen bij de verkoop van hun aandelen in Duitse ondernemingen. Tot nog toe diende op elke winst die een dergelijke operatie opleverde een belasting van 50% betaald. Deze beslissing zat gecamoufleerd in een persbericht dat de uitbreiding en versneling van de andere punten, m.n. de belastingverlaging voor het modale gezin, in de verf zette, en niet dit kerstgeschenk voor het Duitse bedrijfsleven. Toch nog gewetensproblemen bij de linkervleugel van de SPD bij wat sommige economen omschrijven als “de grootste belastinghervorming in de voorbije vijftig jaar”?

Tax shift: van arbeid naar ecologie

Sinds begin 1999 is de benzine (+ 1,2 fr./l) en de stookolie (+ 0,8 fr./l) duurder geworden en later datzelfde jaar kwam daar nog ‘s een bijkomende belasting op het elektriciteits- en gasverbruik bij. Na druk lobbywerk ontspringen ‘energie-intensieve’ bedrijven deze groene dans.

Om een aanvaring met Europa over concurrentie te vermijden, heeft Duitsland gekozen voor een verlaagd tarief (20% van het normale) voor de volledige producerende nijverheid, maar zal het tegelijkertijd geen vrijstellingen meer toestaan. Daarnaast is een grens ingebouwd: als, door de groene heffingen, de meerbelasting de geplande verlaging van de indirecte arbeidskost met meer dan 20% overstijgt, krijgt het bedrijf dit surplus teruggestort.

Deze constructie kreeg, weliswaar voorlopig, groen licht van Europa, o.m. omdat ze nauw aansluit bij het voorstel van richtlijn van de Commissie zélf rond belasting op energieproducten.

De opbrengsten van deze groene heffingen worden volledig gebruikt om de parafiscale lasten op arbeid te verlagen (over vier jaar van 42,3% tot minder dan 40%).

Hiervoor moet er in de nabije toekomst nog een extra energieheffing komen. Duitsland wil daarover liefst op Europees niveau een akkoord, maar de Zuid-Europese landen (m.n. Spanje) zijn erg huiverachtig.

Daarom ziet de Duitse regering zich genoodzaakt om de volgende stappen in de vergroening minder toe te spitsen op elektriciteit en stookolie. Wellicht komt er van

De Duitse regering hoopt dat de koopkrachttoename van de gezinnen de binnenlandse vraag aantrekt en zo de economie en werkgelegenheid aanzwengelt.

2000 tot 2003 jaarlijks een verhoging van de belasting op brandstof en een meer bescheiden verhoging op elektriciteit en vanaf eind 2001 op zwavelhoudende brandstof.

Overige belastingen

Een verschuiving van de lastendruk naar andere indirecte belastingen, met name de BTW, vinden we in de Duitse plannen niet terug, ondanks het in internationaal opzicht lage BTW-tarief van 16%.

Ook wat de wijze van effectieve belasting van de mobielere factoren betreft, lijkt Duitsland geen te ingrijpende eenzijdige maatregelen aan te durven.

De poging van de SPD-linkervleugel tot wederinvoering van de vermogensbelasting werd op haar jaarlijks congres eind 1999 'bezworen'. Kort voordien had Schröder zelf nog overwogen deze belasting op grote fortuinen opnieuw in te voeren. Waarnemers zagen daarin een poging om de traditionele SPD-kiezers te heroveren na teleurstellende verkiezingsresultaten in enkele deelstaten. Maar 't kan verkeren, ondervond ook Schröder wiens regering opnieuw de wind in de zeilen kreeg, meer bepaald na de onthullingen over de partijfinanciën van de CDU en Helmut Kohl. En hij ging over tot de orde van de dag. Exit de wederopstanding van de vermogensbelasting. Gevolgd door het *Walballa* voor Duitse ondernemingen bij de verkoop van hun aandelen in Duitse bedrijven als gevolg van de afschaffing van de kapitaalwinstbelasting.

FRANKRIJK

“La cagnotte”

De socialistische premier Jospin wordt 'geplaagd' door meer belastingopbrengsten dan hem lief zijn.

Cijfers wijzen erop dat het overheidsbeslag in Frankrijk in 1999 opliep tot 45,7% van het BBP. Nochtans deed Jospin al in 1998 en 1999 verwoede pogingen om de belastingen naar beneden te halen.

Als gevolg van de economische hoogconjunctuur vallen de ontvangsten, ondanks Jospins pogingen tot lastenverlaging, aanzienlijk hoger uit dan verwacht. Maandenlang hield de omvang van deze *cagnotte* ofte spaarpot door extra ontvangsten de Fransen in de ban.

De opvolger van DSK (Dominique Strauss-Kahn), de nieuwe minister van Financiën Sautter, probeerde het volume ervan te minimaliseren, want zoals verwacht zijn er tal van kapers op de kust.

Er zijn aanhangers van de these dat met deze belastingmeevallers het deficit verder moet afgebouwd worden, anderen willen praten over nieuwe uitgaven en ten slotte zijn er de voorstanders van belastingverlagingen.

Sautter speelde dit spel niet echt handig en gleeed sindsdien ook uit over een voor-

stel tot hervorming van de belastingadministratie. Die begon prompt te staken. Sautter werd afgevoerd en vervangen door de nieuwe superminister: oudgediende Laurent Fabius.

De *cagnotte* van 1999 ging uiteindelijk naar de vermindering van het deficit. Die van 2000 zal dienen voor een belastingvermindering ten belope van zo'n 30 miljard Franse frank en voor nieuwe uitgaven.

Belastingverlaging

De Franse regering stelde eind januari 2000 een zeer aanzienlijke daling van de heffingen in het vooruitzicht. Jospin wil hiervoor over een periode van drie jaar méér dan 100 miljard Franse frank vrijmaken in de loop van 2001, 2002 en 2003. Eerdere belastingplannen onder zijn rechtse voorgangers verbleken hierbij: Balladur hield het in 1994 bij 20 miljard en Juppé in 1996 bij 25 miljard. Frankrijk wil blijkbaar ook niet onderdoen voor Duitsland.

De belastbare basis van de inkomstenbelasting lijkt op een gruyèrekaas vol gaten.

Jospin zegt zich met zijn *demarche* te voegen naar de internationale tendens. De systemen van inkomstenbelasting in de buurlanden zijn in beweging. In 2000 zullen negen andere Eurolanden het gewicht ervan verlagen. Nochtans wijzen internationale vergelijkingen op het relatief klein belang van de inkomstenbelasting in Frankrijk. Deze belasting voldoet slecht aan haar herverdelende functie. De progressie is beperkt en de belastbare basis lijkt op een gruyèrekaas vol gaten.

Links-links ziet de lastenverlaging dan ook liever niet (alleen) richting inkomstenbelastingen gaan. In Frankrijk betaalt namelijk amper de helft van de bevolking inkomstenbelastingen. Elke verlaging ervan gaat dus per definitie naar de beter goeden. Men wil ook niet te veel raken aan de enige progressieve belasting die Frankrijk heeft.

De regering zelf lijkt vooralsnog een algemene daling van de inkomstenbelasting te verkiezen. Een eerste stap is de vermindering in de twee laagste schijven van de belasting op het inkomen.

Jospin zei tevens dat op langere termijn ook de inkomstenbelasting van de andere groepen zal verminderen. Maar de regering begint met de laagste schijven om zo een werkloosheidsval weg te nemen.

Of ook het toptarief in de inkomstenbelastingen van 54% uiteindelijk voor de bij gaat, is nog lang niet zeker.

Nu na maandenlang gevit de omvang van de *cagnotte* en het volume van de geplande lastenverlaging bekend is, ontspint zich nu dus een discussie over de concretere invulling ervan en kan een meer samenhangend debat gevoerd worden. Drie doelstellingen zouden voorop staan: fiscale onrechtvaardigheden wegwerken, de toegang tot betaald werk vergemakkelijken en innovatie stimuleren.

“Cotisation sociale généralisée” (CSG)

Er komt ook een debat over de hervorming van de CSG.

Deze belasting, in 1990 ingevoerd door Rocard, kende oorspronkelijk een bescheiden tarief van 1,1%. Opeenvolgende regeringen hebben de CSG verhoogd tot 7,5% vanaf 1998. De CSG is hiermee de directe belasting geworden die het meest opbrengt, méér dan de Franse inkomstenbelasting.

Sommigen willen in deze heffing een beetje meer progressiviteit inbouwen, getuige daarvan het gemeenschappelijk platform *PS-Verts* bij de verkiezingen van 1997. Hiervoor circuleren nu enkele scenario's.

Woningbelasting

Daarnaast voorziet de regering een verlaging van de woningbelasting, die de armen onevenredig zwaar treft. Rijke bewoners van rijke gemeenten betalen vaak minder dan minder gegoede inwoners van arme gemeenten.

BTW-verlaging

De meevallers laten ook toe het BTW-tarief met 1% te verlagen, vanaf begin april 2000, van 20,6% naar 19,6%.

Eerder al was een vermindering van BTW op bouwwerken en op elektriciteitstarieven ingezet.

Marianne

Fransen blijken doorgaans niet gespeend van enig chauvinisme. Vandaar dat er bij onze zuiderburen onlangs nog grote consternatie ontstond toen bleek dat het moderne uithangbord en nationaal symbool van Frankrijk, Marianne alias topmodel Laetitia Casta, wil uitwijken naar Groot-Brittannië. Zo wil zij haar fiscale vaderlandse plicht: het betalen van de Franse vermogensbelasting, ontlopen.

Maandenlang hield de omvang van de 'cagnotte' door extra ontvangsten de Fransen in de ban.